

DEPREME DİRENÇLİ İSTANBUL İÇİN SEFERBERLİK MANİFESTOSU

Deprem, İstanbul için "kader" değil, İstanbul'un bir gerçeğidir. İstanbul, depreme dirençli hale getirilmek zorundadır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak inisiyatif alıyoruz, düzen değiştiriyoruz. Depreme dirençli İstanbul için "seferberlik" ilan ediyoruz.

İstanbul Deprem Seferberlik Planı ile deprem dirençli kent uygulamasını ilk kez İstanbul'da başarıp Türkiye'ye örnek olacağız. Uzmanlarla birlikte hazırladığımız Deprem Eylem ve Müdahale Planı'yla birlikte deprem hazırlıklarımızı bugünden itibaren daha ileri bir aşamaya taşıyoruz. İstanbul'un **Vizyon 2050 Stratejisi'ne** uygun olarak kentimizi günü kurtaran çözümlerle değil, gerçekçi bir planlama aklıyla depreme dirençli hale getiriyoruz.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak 2019'dan bu yana, depremi İstanbul'un öncelikli konusu olarak ele aldık. İstanbul'u depreme dirençli hale getirecek çalışmaları bilimin ışığında sürdürmeye devam edeceğiz. İstanbul Planlama Ajansı koordinasyonunda çalışmalarını yürütecek **"İstanbul Deprem Bilim Üst Kurulu"** depreme hazırlık için İBB tarafından yapılan çalışmaların değerlendirilmesinde ve geliştirilmesinde yol gösterici olacak. **Aklın ve bilimin ışığından şaşmayacağız.**

Devlet, hükümet, bilim insanları, uzmanlar, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları ve elbette tüm İstanbullular bu seferberliğin bir parçası olmak zorundadır. **İstanbul'un deprem gerçeği, ülkenin gerçeğidir.** İstanbul Büyükşehir Belediyesi, tüm birimleri ve iştirakleriyle birlikte kendi üzerine düşen tüm sorumlulukları yerine getirmeye hazırdır.

İstanbul Deprem Seferberlik Planı kapsamında kaynak yaratma, kurumlar arası iş birliğinin sağlanması, bireysel tam katılımın sağlanması, bilimsel yaklaşımın benimsenmesi ve aşamalı yol haritasının uygulanmasını konularında atılacak adımların çerçevesi belirlemiştir. İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak yetki alanımızda olan konuların hızlandırılmasını sağlayacak, yetki alanımız dışındaki konuların tüm İstanbullular adına sıkı takipçisi olacağız.

Bu plan kapsamında öncelikli olarak;

- Marmara Deprem Konseyinin kurulması,
- İBB deprem bütçesinin revizyonuna destek verilmesi,
- İstanbul'un depreme dirençli hale getirilmesi için mevzuat çalışmalarının yapılması,
- İstanbul Güçleniyor sisteminin kurulması,
- Hızlı tarama yönteminin mevzuata konarak yaygınlaştırılması,

- Bütüncül konut politikaları yaklaşımı dâhilinde sosyal konut projelerinin artırılması,
- Deprem sonrası toplanma ve geçici barınma alanlarının tam donanımlı bir şekilde fiziki altyapılarının geliştirilmesi için merkezi idare ile eşgüdüm sağlanması,
- Altyapı çalışmalarının güçlendirilmesi ve hızlanması için merkezi yönetimle İşbirliği ve finans desteği,
- Erken uyarı konusunda 50 kilometre uzunluğunda fiber optik tabanlı erken uyarı sisteminin geliştirilmesi,
- İstanbul'un her mahallesinde etkili arama-kurtarma ekiplerinin oluşturulması,
- İstanbul özelinde kanun çıkarılması gerekmektedir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak ilgili tüm kurumları ve İstanbulluları bu seferberlikte birlikte hareket etmeye davet ediyoruz. Zaman, somut çözüm, somut öneri ve somut icraat zamanıdır. **Bu, kayıtsız şartsız bir iş birliği çağrısıdır. Bu, İstanbul ve Türkiye için bir seferberlik çağrısıdır.**

1 MART İSTANBUL SEFERBERLİK PLANI TOPLANTISI – ÖZET AÇIKLAMA

Deprem dirençli Marmara için Marmara Deprem Konseyi kurulmalıdır.

Marmara Bölgesi'ni depreme hazırlamak için **Marmara Deprem Konseyi** oluşturulmalıdır. AFAD, bakanlıklar, valilik, üniversiteler, bilim insanları, yapı-finans-sigorta sektörleri, sivil toplum kuruluşları, meslek odaları ve ilçe belediyeleri ile vatandaşlar bu konseyin bir parçası olmalıdır.

Bu konseyin çalışma alanı mühendislik, planlama, lojistik, sağlık, toplumsal çalışmalar ile yönetsel ve hukuki konuları kapsamalıdır.

Bu konseyin ortak akıl ile oluşturacağı **yol haritasında** her seviyede tüm kurumların sorumlulukları tanımlanmalıdır.

İBB'nin deprem bütçe revizyonu desteklenmelidir.

İBB'nin deprem hazırlığı bütçesi en üst seviyeye çıkarılacaktır. Zaruri ihtiyaçlar dışında bütçe, deprem önceliği ile revize edilecektir.

Önümüzdeki 3 ayda, içerisinde enerji, su, barınma ve atık gibi kritik ihtiyaçların hazır olduğu 30 deprem parkı daha hazır hale getirilecektir. Tahliye yollarındaki güçlendirme faaliyetleri ile afete müdahalenin etkin olması sağlanacaktır.

Hızlı tarama sistemi yaygınlaştırılmalıdır.

İstanbul Güçleniyor sistemi hayata geçirilerek, hızlı taramaya başvuran ve güçlendirme önerisi alan binalardan başlayıp maliyetine güçlendirme yapılacaktır. Kısmî ve kapsamlı güçlendirmeye ilişkin ayrı bir yönetmelik hazırlanmaktadır. Bu yönetmelikte, riskli bina analizi ve hızlı bina taraması sonuçlarına göre güçlendirme kapsamında olacak yapılar için yapım süreci ve finansman modelleri tarif edilecektir.

Bu konuda hızlı hareket edebilmek ve bu işi yaygınlaştırmak için meslek odaları ve ilgili paydaşlarla birlikte ilerlenecek bir protokol yapılmıştır.

Bu sürecin daha da yaygınlaştırılması için merkezi idare tarafından mevzuat çalışması yapılmasını önerilmektedir. Ruhsatsız, iskânsız binalar ile ilgili acilen ortak bir çalışma başlatılması gerekmektedir.

Deprem dirençli İstanbul için sosyal konut üretimi hızlandırılmalı, riskli yapılar yenilenmeli ve elverişli riskli yapılar güçlendirilmelidir.

Bütüncül konut politikaları yaklaşımı dâhilinde Mart ayında, İBB mülkiyetinde bulunan proje ve ruhsatlandırma süreci bitmiş alanlarda ilk etapta 5.000 birimlik sosyal kiralık konut ve ödenebilir **sosyal konut yapımının** temelini atılacaktır. Orta vadede **10 bin konutun daha** yapım süreci başlatılacaktır.

Sosyal konut, kesinlikle evi olmayan vatandaşlarımızın edinebildiği, asgari ücretin altında ideal taksit seçenekleri sunan tasarım odaklı merkezine insanı alan projeler olmalıdır. Sosyal konutlar **sabit taksit** ile vatandaşlara sunulmalıdır. İBB iştiraki KİPTAŞ bu dönemde toplam **2.096** bağımsız birimden oluşan **4 farklı projede** sabit taksit uygulamıştır. Bu süreçte **240 binin üzerinde başvuru** alınmış ve tümü taahhüt edilen süreden önce teslim edilmiştir.

Riskli yapıların yenilenmesi sürecinde vatandaşlarımıza kamu otoritesi gözetiminde güven veren ve **kâr amacı gütmeyen** sürdürülebilir bir yöntem sunulması gerekmektedir. Bu kapsamda İBB şehircilik grubu şirketlerinin iş birliği ve KİPTAŞ garantörlüğünde 5 Temmuz 2021 tarihinde **İstanbul Yenileniyor** projesi başlamıştır. İstanbul'un yapı dayanıklılığını artırmak adına bu güne kadar **29** farklı noktada **16.015 bağımsız birimden** oluşan projenin bir kısmı teslim edilmiştir. Bu dönemde yıllık ortalamada geçmiş dönemden **tam 5 kat fazla** sayıda riskli yapıya çözüm üretilmiştir. Bu oranın **10 katına** çıkarılması hedeflenmektedir.

Yenilenme süreçleri kadar mühendislik olarak elverişli olan yapıları güçlendirme süreçlerine de hız verilmelidir. KİPTAŞ koordinasyonunda üniversitelerle iş birliği ile bu güçlendirme süreçlerinde de aktif rol alınacak sistem hayata geçirilecektir. Bu sistem ile;

- İBB hızlı tarama testi yaptıran ve yapıları riskli çıkan güçlendirmeye uygun ve ruhsata tabi olacak yapılarda oturan vatandaşlarımıza kendi aralarında uzlaşa sağlamlar ise İstanbul Yenileniyor platformu üzerinden bize başvurmaları halinde maliyetine uygun ödeme planı ile güçlendirme hizmetinden faydalanmalarını üniversitelerimiz ile iş birliği içinde sağlayacağız.
- Uzmanlar tarafından hazırlanacak güçlendirme projeleri doğrultusunda, karbon elyaf, bazalt lif, gerekirse betonarme manto, çelik profiller gibi tekniklerin birlikte uygulandığı hibrit çözümlerle ilerleyeceğiz.

Deprem dirençli İstanbul için sosyal belediyecilik anlayışıyla finansman modelleri geliştirilmelidir.

Kentsel dönüşümün önündeki en önemli engel **finansmana erişimdir**. İBB'nin "**İstanbul Yenileniyor Sıfır Faizli Finansman**" projesi ile sosyal belediyecilik anlayışı çerçevesinde dar gelirli vatandaşlara **faizsiz finansman** desteği sağlanarak İstanbul'un kentsel dayanıklılığının artırılması hedeflenmektedir. Bu proje, **Türkiye'de bir yerel yönetim tarafından ilk defa** uygulanacak yenilikçi bir modeldir. Riskli yapıda oturan dar gelirli vatandaşlar, İBB'nin iştiraki KİPTAŞ, bankalar ve İBB projenin paydaşlarıdır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi olarak riskli binalarda oturan vatandaşlarımızla evlerinin yenilenmesi konusunda KİPTAŞ'ın, yine bu dönüşümün finansmanı için de vatandaşlarımızla bankaların yan yana getirilmesi konusunda koordinasyon görevini üstleneceğiz. KİPTAŞ ise **vatandaşlarımıza** ve **bankalara** riskli binaların yıkılıp yeniden yapıma garantisini verecektir. Bankalar ise bu dönüşümün finansmanında hak sahiplerine konut kredisi kullandıracaklardır. İBB olarak bu projenin tüm koordinasyonunu sağlarken bankalarca kullanılacak konut kredilerinin tamamının faizlerini ödeyeceğiz.

Projeden yararlanmak için aranan şartlar genel olarak:

- Faiz desteğinden yararlanacak yapının; öncelikle riskli yapı olarak tespit edilmiş olması,
- İstanbul Yenileniyor kapsamında KİPTAŞ ile uzlaşmaya varılmış olması,
- Hak sahibinin dar gelirli olması yani hane içi toplam gelirinin net asgari ücretin 2 katını geçmemesi,
- Kredi anapara üst limiti 1 milyon lira ve vadesinin de azami 10 yıl olması,
- Hak sahibinin bankalarca kredilendirilmesinde bir engel bulunmaması ve
- Bir kişinin en fazla bir konut için faiz desteğinden yararlanacak olmasıdır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi bu proje için **2023 yılında 2,9 milyar lira** bütçe ayırmıştır. Bu bütçe ile bir yılda yaklaşık **14.077** konutun dönüşümünün gerçekleştirilebilecektir.

Sunulacak bir diğer finansal destek projesi ise **Deprem Dayanıklılığı Sıfır Olan Binalar İçin Kira Desteği Projesi**'dir. İstanbul genelinde yaptığımız hızlı tarama testlerinde deprem güvenliği sıfıra yakın ve kendiliğinden çökme riski taşıdığını tespit ettiğimiz **318 adet binada** oturan vatandaşlarımıza kiracı ve mülk sahibi ayrımı yapmadan Bakanlığın belirlediği limitin 3 katı **kadar kira yardımında** bulunacağız. Bu sayede en azından burada yaşayan binlerce vatandaşlarımızın bir an önce bu riskli binalardan çıkıp daha güvenli binalara geçmesi sağlanmış olacaktır.

Deprem dirençli İstanbul için İstanbul'a özgü bir yasa hazırlanmalıdır.

İmar aflarının yasaklanmasına ilişkin anayasal düzenleme yapılmalıdır. Yapı denetimi ve müteahhitlik sistemi baştan aşağı yenilenmelidir. Denetim faaliyetleri, içerisinde güçlü yerel yönetimlerin, meslek odalarının yer aldığı bir yapıyla, kamusal bir hizmet olarak sunulmalıdır. Tüm yapıların **deprem güvenlik sertifikasının** belediyelerce çıkarılarak, gerek yapı üzerinde ve gerekse dijital ortamda açık veri olarak toplumun her bir ferdinin görebilmesine izin verecek bir düzenleme yapılmalıdır. Öncelikle ruhsatsız binalardan başlanarak, binaların 6 ay içerisinde güçlendirilmesi veya yıkılıp yeniden yapılması için ruhsat alması zorunlu hale getirilmelidir. 1 yıl içerisinde de güçlendirme veya yeniden yapılmasına yönelik inşaat başlatılmalıdır.

İmar planlarında "toplanma alanı ve kent içi park alanı, sağlık alanı, eğitim alanı, itfaiye alanı" olarak belirtildiği halde üzerinde bina bulunan yerlere yönelik **Acil Kamulaştırma Programı** hayata geçirilmelidir.

Mevzuat alanında mevcut durum değerlendirmesi yapılmış ve öncelikli olarak yapılması gerekenler belirlenmiştir. Buna göre; mevcut imar mevzuatı birçoğeksik ve sorun içermektedir ve suiistimale açıktır. **Planlama, ruhsat iskan ve yapı denetimi ve riskli yapı denetimi** konularında revizyon ihtiyacı bulunmaktadır. Bu eksikliklerin gözden geçirilerek İstanbul'a özgü bir yasa hazırlanmalıdır. Tüm ilçe belediyeleri ortak eylem planı hazırlanması için davet edilmiştir.

Planlamaya ilişkin konularda yapılması öngörülen revizyonlar;

- İmar Planlarının yapım ve özellikle değiştirilmesine ilişkin esaslar, kamu yararı ilkesi çerçevesinde yeniden ele alınmalıdır.
- 1999 yılından önce yapılan ve hala yürürlükte olan imar planları, güncel jeolojik - jeoteknik etütlere göre revize edilmelidir.
- 6306 sayılı Afet Riskli Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Yasa'da Bakanlığa verilen yetkiler büyükşehir belediyelerine de tanınmalıdır.
- İstanbul başta olmak üzere afet riski olan tüm kentlerde orta ve büyük ölçekli yatırım ve yapılaşmalar için "Kentsel Afet ve Risk Etki Değerlendirmesi" yapılarak buna ilişkin bir yönetmelik düzenlenmelidir.
- Toplanma Alanları, Geçici Barınma Alanları ve 1. Derece Tahliye Koridorları imar planlarına işlenmelidir. Bunlarla ilgili plan değişikliği yapılması yasaklanmalıdır.

- Sayıştay'ın periyodik denetimlerinde kentsel imar rantlarına ilişkin özel ihtisas denetimi uygulaması başlatması sağlanmalıdır.
- İstanbul'un depreme hazırlanmasını odağına alan İstanbul Yasası çıkarılmalıdır. Afet öncesi planlama ve yer seçim aşamaları, yapıların güçlendirilmesi ve yenilenmesi, afete müdahale ve afet yönetimi süreçleri bu yasanın sağladığı özel yetkilerle yönetilmelidir.

Ruhsat, iskân ve yapı denetimine ilişkin konularda yapılması öngörülen revizyonlar;

- Tüm yapıların deprem güvenlik sertifikası (yapı kimlik kartı) belediyeler tarafından çıkarılarak yapı üzerinde ve dijital ortamda açık veri olarak sunulmalıdır.
- Tek yapı ölçeğindeki deformasyonlar, ilçe ve büyükşehir belediyeleri tarafından şikâyete gerek kalmaksızın iskândan bir yıl sonra ve sonrasında periyodik olarak beş yılda bir denetlenmelidir.
- Yapılardaki tüm tadilat işleri (dekorasyon dâhil) ruhsata tabi olmalıdır. Tadilat işleri ilçe belediyelerince denetlenip tadilat sonrası uygunluk verilmeden faaliyete geçilmemelidir.
- Tadilat işlerinde görev alan her tür usta, ustabaşı ve işçi yapı statiji ve statik bütünlüğüne yönelik temel eğitimden geçirilerek yeterlilik belgesi almalıdır. Bu belgeyi aldıktan sonra faaliyet gösterebilmelidir.
- Sadece mimari projeye göre değil, statik projeye göre de ruhsat ve eklerine aykırı imalatlar için tutanak tutulması zorunlu hale getirilmelidir. Taşıyıcı sisteme yönelik her türlü izinsiz müdahaleler ruhsat ve eklerine aykırılık kapsamına alınmalıdır.
- Yapı denetimi kuruluşları büyükşehir belediyelerince periyodik olarak denetlenmelidir.
- Zemin Katında ticari işletme bulunan tüm yapılar, yapı güvenliği açısından her yıl bağlı oldukları ilçe belediyelerince denetlenmelidir. Deprem Güvenliği Belgesi olmayan ticari işletmelere çalışma izni verilmemelidir.
- Müteahhitlerin mesleki yeterliliklerine ilişkin yasal düzenlemede yetkinliği ve sorumluluğu geliştiren bir çerçeve tanımlanmalıdır.
- Hazır beton firmalarının, üretim yeri ve üretim yerinden şantiyeye kadar ki ikmal hatlarında araç bazında kontrolleri için ilave düzenlemeler yapılmalıdır.

Riskli yapı denetimine ilişkin konularda yapılması öngörülen revizyonlar;

- Mevzuatımızda riskli yapı analizleri, yıkım, güçlendirme veya yeniden yapım süreçleri belediyeler tarafından can ve mal güvenliğinin odağa alındığı bir şekilde re'sen yapılabilmelidir. Bu tür uygulamalarda temel ilke kamu ve komşuluk hukuku çerçevesinde vatandaşların da mağdur edilmediği bir biçimde kurgulanmalıdır.
- Yapının proje tadilat ve her türlü inşai fiziki müdahaleyi de gösteren bina kimlik kartları çıkarılacak yönetmelikte belirlenen süreler içinde tespit edilmeli, dijital ortamda ve bina girişlerinde kare kod uygulaması ile duyurulmalıdır.
- Hızlı bina taraması, riskli yapı analizinden önceki aşama olarak yönetmeliğe girmeli, tüm yapı stokunun depreme karşı kırılabilirliği bu yöntemle tespit edilerek riskli yapı analizine sevki uygun görülenler için 6306 sayılı Kanunun hükümleri uygulanması esas olmalıdır.
- Endüstriyel yapı ve tesisler ile ikincil afete yol açabilecek tüm işletmeler için risk taramasının maliklerince yaptırılarak belediyelere sunması ve tespit edilen risklere ilişkin risk azaltım eylem planlarını ivedilikle hayata geçmesi için ilave hükümler mevzuata taşınmalıdır.

Deprem dirençli İstanbul için ulaşım, iletişim ve lojistik altyapısı güçlendirilmelidir.

İstanbul'un mevcut **ulaşım** altyapısının depreme dirençli hale gelmesi için devam eden çalışmalar hızlandırılacaktır. Özellikle ana arter ve bağlantılar ile tahliye koridorlarının açık kalabilmesi öncelikli hedeftir. E-5 ve TEM bağlantılarının zarar görmemesi için güzergâh üzerindeki yapılar öncelikli olarak depreme dirençli hale getirilecektir.

Sabiha Gökçen, İstanbul ve Atatürk Havalimanları ile Hazerfan, Çorlu ve Samandıra Askeri Havaalanları afet lojistiği için kullanılacaktır.

Denizyolu ile tahliyelerde, öncelikli olarak Boğaz Hattı ve Marmara kıyıları boyunca hizmet vermekte olan ve afet sonrası da hizmet verebilecek mevcut vapur iskelelerinden faydalanılacaktır. Afet sonrası zarar görme riski olan iskeleler güçlendirilecek ve olası risklere karşı alternatif olarak yüzer iskeleler konumlandırılacaktır.

25 Şubat tarihinde İPA'da gerçekleşen **İstanbul Deprem Bilim Çalışma Grubu Toplantısı'na** katılan uzmanlarımızın önerileri doğrultusunda, bu yüzer iskelelerden 4'ü boğaz hattında,

1'i Marmara kıyılarında hizmet vermek üzere Büyükçekmece'de ve 1'i de Karadeniz kıyılarında kullanılmak üzere İstanbul Havalimanı'nın kuzeyinde hizmet verecektir. İBB Şehir Hatları gemi envanterinde, afet anında hastane ve barınma hizmeti verecek gemilerin sayısı artırılacaktır. Aynı zamanda bu tür acil durumlar için kruvaziyer gemi kiralama seçeneği hazır tutulacaktır.

İstanbul'un **raylı sistem ağı**, olası Marmara Depremi'nde kritik bir öneme sahiptir. Boğaz geçişi ile Avrupa ve Anadolu yakası bağlantısı, Atatürk, Sabiha Gökçen, İstanbul Havalimanlarını ve deniz yollarını birbirine bağlamaktadır. 2019'dan bu yana yapımı hızlanan yeni metro hatları, deprem sonrasında hemen kullanılabilir şekilde tasarlanmaktadır. İstanbul'un **321 km uzunluğunda ve 248 istasyon sahip raylı sistem ağı**, afet sonrası toplanma, acil sağlık müdahalesi, lojistik merkezi ve barınma gibi önemli fonksiyonlar için kullanılmaya hazır durumdadır. 3 boyutlu dijital verileri hazır olan raylı sistem hatları sahra hastanesi gibi fonksiyonların hayata geçirilmesi için hazırdır.

Yeni metro hattı projelerin kamu yatırım programına alınması ve finansı için gerekli onayların verilmesi gerekmektedir. **75 km** uzunluğundaki **HIZRAY** hizmete girdiğinde Beylikdüzü'nden Sabiha Gökçen'e **50 dakikada** erişim sağlayacak aynı zamanda olası bir deprem durumunda şehrin iki yakasını birbirine bağlayan önemli bir lojistik koridor alternatifi olacaktır.

Olası bir afet anında **yardım malzemelerinin lojistiği anlamında**; hava, deniz ve karayolu sistemlerini en verimli şekilde kullanmak amacıyla afet sonrası acil eylem planı gözden geçirilmektedir. Bu plana göre, **1. derece** lojistik merkezlerde konteyner, çadır, duş, WC ve diğer dayanıklı yardım malzemeleri demonte biçimde stokta tutulacaktır. Diğer illerde de yaşanacak olası afetlerde kullanılmak üzere bu depolarda, İstanbul için gerekli asgari ihtiyaç malzemeleri hazır halde depolanacaktır. Gerektiğinde başka illere sevk edilen malzemelerin yerine yeni ürünler ivedilikle ikame edilecektir. Tüm bu malzemelerin depolanması ve tedarik edilmesi süreçlerinde, AFAD başta olmak üzere ilgili tüm kamu kurumları ile koordineli şekilde hareket edilecektir. **2. ve 3. derecede** lojistik merkezlerde, ilçe ve semt ölçeğinde yardım malzemelerinin tasnifi ve lojistiği yapılacaktır. Bu işleyişin koordinasyonu aşamasında, ilçe belediyeleri, sivil toplum örgütleri ve mahalle gönüllülerinin katılımı sağlanacaktır.

Depremzedelerin karayolu ile tahliyesinde güney-kuzey koridoru kullanılacaktır. Başta Basın Ekspres Yolu olmak üzere tüm güney-kuzey bağlantıları üzerinde tahliye sürecini sekteye uğratabilecek olası tüm riskleri en aza indirecek önlemler, alternatif yol güzergâhları üzerinde çalışılmaktadır. Gerekli görülmesi durumunda bu koridorların sürekli açık kalması için kamulaştırma dâhil her yöntem araştırılıp uygulanacaktır.

Kent içerisindeki semt parklarının, afet sonrası toplanma ve temel ihtiyaçlarını giderecek şekilde **deprem duyarlı bir tasarımla** ele alınıp ivedilikle uygulanması sağlanacaktır. İlk etapta İstanbul'da **30 park alanını** deprem parkı olarak yeniden tasarlanacaktır.

Toplanma alanları ve geçici barınma alanlarında su deposu, foseptik çukuru, güneş paneli, alet ve gereç dolabı, çöp toplama alanı, çadır yerleşim alanı gibi tüm detayları planlanmaktadır. Lojistik merkezlerimiz belirlenmiştir. İhtiyaçlarımız tespit edilmiştir. İstanbul'un mevcutta sahip olduğu (AFAD'ın belirlediği) 2.450 hektar alan, 2.2 kat artırılarak 7.850 hektara çıkartılacaktır.

Fiziki altyapı konusunda Avrupa ve Anadolu yakalarında **4 buçuk milyon** vatandaşımız için geçici barınma alanlarımızı hızla hazırlanacaktır. **Toplanma alanları, geçici barınma alanları ve 1. derece tahliye koridorları** imar planlarına işlenecektir. Bunlarla ilgili plan değişikliği ve plan tadilatları yapılmayacaktır. Altyapı çalışmalarının geliştirilmesi ve hızlandırılması için **merkezi yönetim desteği ve finansal desteğe** ihtiyaç duyulmaktadır. Deprem sonrası **mobil iletişimin** büyük bir kırılganlık yaşadığı ortadadır. GSM operatörlerinin bina üzerlerindeki baz istasyonları yerine afette zarar görmeyecek yer seçimleri yapmaları sağlanacaktır. Bina üzerinde yapılması zorunlu olduğu durumlarda baz istasyonu yapılacak binalarda yüksek deprem mukavemeti bulunduğuna ilişkin rapor talep edilecektir. İstanbul'da afet anında iletişimin sürekliliğinin sağlanması için **Mobil Afet Eylem Planı** hazırlanacaktır. 25 Şubat tarihinde İPA'da gerçekleşen **İstanbul Deprem Bilim Çalışma Grubu Toplantısı'na** katılan uzmanlarımızın önerileri doğrultusunda, imar planlarında "Teknik Altyapı Alanları" lejandı ile gösterilen alanlarda afet anında iletişimin sürekliliğini sağlamak üzere GSM operatörlerinin ortak şekilde kullanacağı baz istasyonları yer alması sağlanacaktır.

İletişimin kesilmemesi, elektrik sıkıntısı yaşanmaması için kamu binalarında, gemilerde mobil baz istasyonlarının kurulması, toplanma alanlarında şarj ünitelerinin hazır edilmesi için projeler hayata geçirilecektir.

Ayrıca İBB'nin kurumlar arası iletişimini afet anında ve sonrasında kesintisiz olarak sürdürmesi hedeflenmektedir. Bunun için çevrimdışı mobil CBS uygulaması ve sayısal telsiz sistemi geliştirilecektir.

Elektrik ile ilgili proje çalışmaları başlamıştır. Ana arterlerde peyder pey güneş enerjili sokak lambası projeleri gerçekleştirilecektir.

Deprem dirençli İstanbul için su yönetimi güvende olmalıdır.

İstanbul'da su yönetim sistemi olası Marmara Depremi'ne karşı dirençli hale getirilmektedir. **"Olası Bir Depremın İstanbul'a Su Sağlayan Barajlara Etkisinin Belirlenmesi" Projesi** kapsamında, İstanbul'da su sağlayan bütün barajların, deprem ve taşkın risk analizleri yapılmıştır. DSİ sorumluluğundaki barajlarda gerekli rehabilitasyon projelerinin gerçekleştirilebilmesi için İSKİ ve DSİ arasında **'İstanbul Büyükçekmece, Alibeyköy ve Ömerli Barajları Rehabilitasyon Proje Yapımı İşlerine Yönelik Ek Protokol'** imzalanmıştır. İSKİ sorumluluğunda olan diğer barajların (Elmalı, Istranca ve Terkos Barajları) iyileştirme projelerinin hazırlanması amacıyla da 2023 Yılı Yatırım Programı'na ödenek konulmuş ve proje çalışmalarına başlanmıştır.

"Olası Bir Depremın İstanbul Su-Atık Su Tesislerine ve Şebeke Hatlarına Etkisinin Araştırılması Projesi" kapsamında; İSKİ'ye ait tesislerin ve mekanik sistemlerin, ayrıca, içme suyu isale ve atık su kolektör hatlarının deprem analizleri yapılmış ve her bir tesis için güçlendirme önerileri hazırlanmıştır. Büyükçekmece ve İkitelli İçme Suyu Arıtma Tesislerinde uygulama projesi hazırlanması çalışmalarına başlanmıştır.

"İstanbul İçme Suyu İsale ve Atık Su Kolektörleri Deprem Güvenlik Analizleri" çalışması kapsamında içme suyu ve atık su boru hatlarının beklenen depremden nasıl etkilenecekleri araştırılmış ve hatlar üzerindeki muhtemel kırık sayıları tespit edilmiştir. Çalışma sonuçları dikkate alınarak su isale hatları bağlantı noktalarında meydana gelebilecek kırılmaların engellenmesi amacıyla flexible (esnek) boru bağlantı parçalarının teminine yönelik 2023 Yılı Yatırım Programı'nda ödenek ayrılmıştır. Ayrıca, Dünya Bankası finansmanı ile İLBANK tarafından yürütülmesi planlanan **"İklim ve Afete Dayanıklı Şehirler Projesi"** kapsamında **"Atık Su Altyapı Sistemlerinin Depreme Güvenli Hale Getirilmesi"** projesi önerilmiştir.

"Olası Bir Depremın İSKİ Şube Binalarına Etkisinin Belirlenmesi" projesi tamamlanmış; deprem performansı yeterli çıkmayan ve İstanbullular tarafından en çok ziyaret edilen şube müdürlüğü binaları için gerekli tedbirleri alınmıştır. Bu kapsamda 2019 yılı sonrası Beykoz, Esenler, Bakırköy-Zeytinburnu ve Çatalca yeni hizmet binaları hizmete alınmış, bazı şubelerimiz ise (Kartal ve Gaziosmanpaşa) kiralık binalara taşınmıştır. İSKİ kurumsal yapısını da gözden geçirmiş, deprem başta olmak üzere kriz ve afet durumunda görev yapacak **Risk Yönetimi ve Acil Müdahale Şube Müdürlüğünü** kurulmuştur. Anılan müdürlük bünyesinde de 30 kişiden oluşan bir arama-kurtarma ekibi oluşturulmuş; her türlü donanıma sahip bir arama-kurtarma aracı hizmete alınmıştır.

Devam eden “İSKİ İçme Suyu ve Kanalizasyon Master Plan” çalışmasında deprem önemli bir gündem maddesi olmuş; olası bir deprem durumu öncesi ve sonrası için alınması gereken önlemler kısa, orta ve uzun vadede ortaya konulmuştur. Master Planla bağlantılı olarak yürütülen projeler ve önümüzdeki dönemde yapılacak işler için “İSKİ Su ve Atık Su Hizmetleri Deprem Dirençliliği Acil Eylem Planı” çalışması başlamıştır.

Çevre ve insan sağlığı için deprem sonrasında oluşacak atıklar uygun yöntemlerle bertaraf edilmelidir.

Deprem atıkları inşaat ve yıkıntı atıkları, evsel atıklar, tıbbi atıklar ve endüstriyel atıklardan oluşmaktadır. Deprem atıklarının en büyük bileşeni olan inşaat ve yıkıntı atıkları içerisinde yer alan asbest, arsenikle işlem görmüş ahşaplar, alçıtaşı, ağız metaller ve organik kirleticiler gibi bazı kimyasal ve tehlikeli maddeler ciddi sağlık riskleri oluşturmaktadır. Çevre ve insan sağlığının korunması açısından deprem sonrası oluşan bu atıkların deprem bölgesinden ivedilikle toplanarak uygun yöntemlerle **bertaraf edilmesi** gerekmektedir.

İstanbul'da olabilecek 7,5 büyüklüğündeki bir depremde ilk etapta **90 bin** konutun yıkılacağı veya ağır hasar göreceği varsayıldığında, kaldırılması gereken yaklaşık **50-100 milyon ton** enkaz/yıkıntı atığı oluşacağı öngörülmektedir. Bu atıkların bertarafı için ise yaklaşık **25-50 milyon m³ hacminde** depolama sahasına ihtiyaç duyulacaktır. Olası deprem sonrasında İstanbul'da oluşacak inşaat ve yıkıntı atıkları Valilik Afet Koordinasyon Merkezi ile sağlanacak koordinasyon kapsamında geçici depolama alanlarında gerekli ayrıştırma yapıldıktan sonra, belirlenecek alanlara ve İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait izinli döküm alanlarına depolanacaktır.

Evsel atıklar çevre ve sağlık açısından deprem bölgesinden ivedilikle toplanıp **atık transfer** istasyonlarımıza taşınacaktır. Transfer istasyonlarımızın zarar görmesi halinde, atıklar önceden belirlenen geçici depolama alanlarına taşınacaktır. Sonrasında, atıklar geri kazanım tesislerimizde değerlendirilecek ve kalan atıklar yakma tesisimizde veya katı atık düzenli depolama alanlarımızda bertaraf edilecektir.

Oluşabilecek tıbbi atıklar açık olan lojistik güzergahı ile toplanarak Tıbbi Atık Yakma Tesisimizde yakılacak veya Sterilizasyon Tesisimizde sterilize edildikten sonra 2. sınıf düzenli depolama alanımızda depolanacaktır.

Endüstriyel atıkların evsel atıklar ile karışmasının önüne geçmek için bu **atıklar geçici depolama alanlarında türüne göre sınıflandırılarak** uygun şekilde depolanacak sonrasında ise uygun yöntemlerle bertarafı sağlanacaktır.

Atıkların geri kazanım ve bertaraf işlemleri İstanbul Büyükşehir Belediyesine ait Avrupa yakasında Silivri Seymen ve/veya Odayeri Katı Atık Bertaraf Tesisleri, Işıklar Katı Atık Geri Kazanım Tesisleri, Atık Yakma ve Enerji üretim Tesisi, Asya Yakasında ise Şile Kömürçüoda Geri Kazanım ve Bertaraf Tesislerimizde gerçekleştirilecektir. Tesislerin depremde zarar görmesi halinde bu hizmetlerin kesintisiz olarak sürdürülebilmesi için İstanbul Afet ve Acil Durum Atık Yönetim Planı kapsamında alternatif yöntemler belirlenmiştir. Plana kent temizliği, gemi atıklarının yönetimi ve deniz yüzeyi temizliği hizmetleri de eklenmiş olup, ilave olarak destek birimlerinin görev ve sorumluluklarına da yer verilmiştir.

Deprem anında oluşabilecek ikincil felaketlerin önüne geçecek önlemler alınmalıdır.

İstanbul'daki tüm **doğalgaz altyapısı İGDAŞ Uzaktan Gözlem-Kontrol ve Veri Toplama Sistemi SCADA Merkezinden** 7/24 sürekli olarak izlenmektedir. Böylece şebekede oluşabilecek tüm düzensizlikler anında kontrol altına alınmakta ve deprem dâhil acil müdahale gerektiren durumlarda doğalgaz akışı uzaktan kesilebilmektedir.

Boğaziçi Üniversitesi Kandilli Rasathanesi'nin Marmara Denizi'nin kıyısında bulunan sensörleri ile TÜBİTAK'la birlikte geliştirilen **832 adet İGDAŞ ivme ölçeri** entegre bir şekilde çalışmaktadır. Bu **Deprem Erken Uyarı Sistemi** sayesinde deprem dalgalarının kıyıya ulaşmasından itibaren, depremin belli bir şiddet eşiğini geçmesi halinde, doğal gaz akışı otomatik olarak 832 ayrı noktadan kesilebilmektedir. Böylece deprem sonrası yaşanabilecek doğal gaz kaynaklı yangın benzeri **ikincil felaketlerin** önüne geçilebilmektedir.

Mevcut erken uyarı sistemine ek olarak Kandilli Rasathanesi ile **birlikte Fiber Optik Tabanlı Deprem Erken Uyarı Sistemi Projesi** geliştirilmektedir. Bu sistem sayesinde depremin gerçekleştiği yere bağlı olarak 3 saniye ile 30 saniye arasında bir erken uyarı süresi elde edilecektir. Bu hat üzerindeki **5.000 sensör ve geliştirilecek olan yapay zeka** sayesinde depreme yönelik hazırlığımız ve müdahalemiz en üst düzeye getirilecektir.

Geliştirilen sistemin yapay zekâ ve akıllı öğrenme sürecinin 2024 sonuna kadar tamamlanması öngörülmektedir. Ayrıca, Marmara'nın batısında yer alan fiber optik kabloların da sisteme dâhil edilmesiyle erken uyarı süresinin artması planlanmaktadır. Kandilli Rasathanesi ile birlikte geliştirilen **İGDAŞ Deprem Risk Azaltım Sistemi** ile depremin gerçekleşmesinden itibaren 15 dakika içerisinde İstanbul hasar haritaları üretilip ve acil müdahale ekiplerine ulaştırılabilecektir.

TÜBİTAK ile birlikte yürütülen ve Robot Göz adını verdiğimiz **“Boru İçi Denetleme Robotu”** projesinin son fazı 2024 yılında tamamlanacaktır. Bu sayede İGDAŞ çelik hat şebekesi robotlarla taranabilecek, çelik boruların röntgeni çekilebilecek, olası deprem öncesi veya sonrasında hangi borularda hasar olduğu, olabileceği ve nerelere müdahale edilmesi gerektiği tespit edilebilecektir.

İstanbul Avrupa Yakası'nı besleyen Esenyurt bölgesindeki ana doğalgaz basınç düşürme ve ölçüm istasyonlarımızın BOTAŞ yedek hattına bağlanmasına yönelik proje başlamıştır. Böylece mevcut hatta bir hasar olması durumunda, arz güvenliğinin yedek hattan sağlanması amaçlanmıştır.

Dağıtım hatlarında; dünya standartlarına uygun yüksek mukavemetli çelik borular ile hafif, bükülebilir, yer hareketlerine karşı esnek, 6 kata kadar uzayabilen polietilen borular kullanılmaktadır. Nitekim geçmiş deprem tecrübeleri, polietilen doğalgaz hatlarının neredeyse hiç hasar almadığını göstermiştir.

Deprem dirençli İstanbul için kültürel miras korunmalıdır.

İstanbul'da **kültürel miras** olarak kabul edilebilecek yaklaşık **20.000 değer** risk altında olduğu bilinmektedir. Kültürel mirasın depreme karşı dirençli hale getirilmesi için, afet öncesi, afet sırasında ve afet sonrasında yapılması gerekenler belirlenmiştir. Bu bilinçle tarihi yapıların restorasyonu ve önleyici koruma çalışmaları sürdürülmektedir.

Afet öncesinde önleyici koruma çalışmalarıyla sürdürülebilir koruma yaklaşımı benimsenerek kültürel miras dayanıklı hale getirilecektir. Afet sırasında tarihi yapılardan insan kurtarma faaliyetlerinin bilimsel ve teknik hazırlıkları tamamlanarak, sorumluluklar ilgililere dağıtılacaktır. Afet sonrasında hızla ihtiyaç analizleri ve hasar tespitlerinin tamamlanarak, hasarların giderilmesine ilişkin yöntemlerin belirlenecektir.

Deprem dirençli İstanbul için tüm çalışmalar şeffaf bir şekilde İstanbullularla paylaşılmalı ve İstanbullular bu hazırlık sürecine dâhil edilmelidir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin depreme hazırlık için gerçekleştirdiği tüm çalışmalar ve bilgilendirici içerikler istanbulgucleniyor.ibb.istanbul web adresinde yer alacaktır.

İstanbul'un her mahallesinde etkili arama-kurtarma ekipleri oluşturmak üzere bir proje başlamıştır. İstanbul İtfaiyesinde, ilçe belediyelerinin koordinasyonunda eğitimler verip gerekli ekipman eğitilmiş kişilere sağlanacaktır.

Meslek örgütleriyle yapacağımız protokol ile 5 bin meslek insanı yetiştirilip ilgili ekipmanlarıyla tüm mahallelerde hazır olacaktır.

**İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu ve İBB bürokratlarının açıklamalarından derlenmiştir. Konuşmacıların isimleri konuşma akış sırasına göre belirtilmiştir. Tüm konuşmalara İPA Youtube kanalından ulaşılabilir.*

Deprem Dirençli İstanbul İçin Seferberlik

EKREM İMAMOĞLU - İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı

Deprem Dirençli İstanbul İçin Ortak Akıl

EMRAH ŞAHAN - İstanbul Planlama Ajansı Başkanı

Deprem Dirençli İstanbul İçin Mevzuat

BUĞRA GÖKCE - İBB Genel Sekreter Yardımcısı

Deprem Dirençli Yapı Stoku

ALİ KURT - KİPTAŞ Genel Müdürü

Deprem Dirençli Metro ve Altyapı

PELİN ALPKÖKİN - İBB Genel Sekreter Yardımcısı

Deprem Dirençli Su Hatları

ŞAFAK BAŞA - İSKİ Genel Müdürü

Deprem Dirençli Doğalgaz Hatları

MİTHAT BÜLENT ÖZMEN - İGDAŞ Genel Müdürü

Deprem Dirençli Ulaşım

BUĞRA GÖKCE - İETT Genel Müdürü

Çevre ve Atık Yönetimi İçin Seferberlik

AYŞEN ERDİNÇLER - Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanı

Deprem Dirençli Tarihi Miras İçin Seferberlik

MAHİR POLAT - İBB Genel Sekreter Yardımcısı

Deprem Dirençli Konutlar İçin Finansman Modeli

CAN AKIN ÇAĞLAR - İBB Genel Sekreteri

